

Jan Lind
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 264 71
jan.s.lind@stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2012-02-09

Positionspapper om EU, staden och stockholmarna. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av stadsledningskontorets förslag med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.

Krister Schultz

Ann-Charlotte Bergqvist

Sammanfattning

Nämnder och bolag har fått ett av stadsledningskontoret utarbetat förslag till EU-positionspapper på remiss, där staden föreslås klargöra sin övergripande inställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna. Ställningstagandena i positionspappret ska vara vägledande för bolag och nämnder när de utarbetar stadens inställning till konkreta EU-förslag.

Dessutom föreslås att nämnderna under 2012 i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbetar verksamhetsspecifika EU-positionspapper.

Exploateringskontoret vitsordar att olika beslut på EU-nivå, liksom på nationell nivå, har och kan ha stor betydelse för och påverkan på den kommunala verksamheten. Kontoret ser således positivt på att stadens centrala organ agerar för att förstärka stadens förmåga att påverka beslut hos andra organ som har betydelse för staden själv.

Förslaget till EU-positions-papper föreslås komplettera den internationella strategi som kommunfullmäktige beslutade om 2008. Exploateringsnämnden och exploateringskontoret medverkar visserligen i några internationella sammanhang, men någon så omfattande och systematisk omvärldsbevakning och påverkan på internationella organ som 2008 års internationella strategi förutsätter har inte utvecklats av exploateringskontoret.

Exploateringskontoret är tveksamt till om de övergripande riktlinjerna i 2008 års internationella strategi och det nu aktuella EU-positions-pappret är tillräckliga för att staden ska bli framgångsrik som internationell och EU-lobbyist. Stadsledningskontorets förslag bör kompletteras med mer konkret information eller riktlinjer om hur stadens omvärldsbevakning, omvärldsanalys och påverkansarbete gentemot EU i praktiken ska utformas och bedrivas. Det gäller både formella aspekter och praktiska/organisatoriska frågor.

Exploateringskontoret ställer sig slutligen frågande till syftet med förslaget att alla nämnder ska ges i uppdrag att utifrån det stadsövergripande positions-pappret utarbeta verksamhetsspecifika EU-positions-papper före utgången av 2012.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog i december 2008 stadens internationella strategi (utl. 2008:204). Där slås fast att staden ska vara en aktiv partner i EU-samarbetet och arbeta för att stockholmarnas intressen tas tillvara i EU.

I budget/verksamhetsplan 2011 för Kommunfullmäktige m.m. (PM 2011:28) understryks betydelsen av att staden har kännedom om förändrad lagstiftning både nationellt och inom EU.

Stadsledningskontoret föreslår därför att staden i ett stadsövergripande positions-papper lägger fast sin grundinställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna.

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets förslag till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder, däribland exploateringsnämnden, samt Stockholms Stadshus AB för yttrande senast den 27 februari 2012.

Ärendet

Stadsledningskontorets bifogade tjänsteutlåtande innehåller följande sammanfattning.

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till positionspapper där staden klargör sin övergripande inställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna. De ställningstaganden som läggs fast i positionspappret föreslås vara vägledande för bolag och nämnder när de utarbetar stadens inställning till konkreta EU-förslag. De ska även vägleda stadens påverkansarbete på EU-nivå. Positionspappret föreslås gälla för innevarande mandatperiod och kompletterar stadens internationella strategi som kommunfullmäktige antog i december 2008 (utl. 2008:204).

Stadsledningskontoret föreslår att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.
 - Staden har en positiv grundsyn på EU-samarbetet.
 - EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde, jämfört med kommunal och nationell politik.
 - EU:s budget bör minskas och skattebetalarnas pengar värnas.
2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
 - EU:s fokus bör ligga på fullbordandet av den inre marknaden och på fortsatt utveckling av miljöpolitiken.
 - Det primära syftet med all offentlig upphandling bör vara att ge skattebetalarna varor och tjänster av hög kvalitet till lägsta acceptabla kostnad. Det är angeläget att regelverket ger staden möjlighet att välja miljövänliga lösningar, utan att slå fast detta som ett tvingande krav.
 - Staden ställer sig avvisande till att ge offentliga myndigheter större möjlighet att ge stöd som hotar att snedvrider konkurrensen.
3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.
 - EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd.
 - EU ska lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Frivilliga insatser bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

Nämnder och bolag ska enligt den internationella strategin arbeta aktivt för att påverka EU-politik med inverkan på staden och stockholmarna. De bör i detta syfte ges i uppdrag att utifrån detta stadsövergripande positionspapper utarbeta verksamhetsspecifika EU-positions-papper.

För att få ett ökat genomslag för stadens ståndpunkter betonas i positions-pappret vikten av att förutom direkt påverkansarbete även aktivt använda stadens samarbetsorganisationer. Det handlar huvudsakligen om Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening (SEF) och Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret kan vitsorda att olika beslut på EU-nivå, liksom på nationell nivå, har och kan ha stor betydelse för och påverkan på den kommunala verksamheten. Som också anges i verksamhetsplan 2011 för Kommunfullmäktige m.m. är det därför betydelsefullt att staden har kännedom om förändrad lagstiftning både nationellt och inom EU.

Det har i flera sammanhang framkommit behov av att påverka statsmakterna, dvs. främst regering och riksdag vars beslut torde ha den största betydelsen för kommunerna, att mildra eller undanröja olika regler som har med exploatering och byggande att göra. Exploateringskontoret pekade i tjänsteutlåtande den 4 oktober 2011, angående remiss av ett i landstingets regi utarbetat förslag till handlingsprogram för bl.a. fler studentbostäder, på att borgarråden Sten Nordin (M), Regina Kevius (M) och Lotta Edholm (FP) i sitt då aktuella förslag om påverkan på regeringen för storstadsanpassade byggregler bl.a. tagit upp behovet av översyn av vissa kostnadsdrivande byggregler och att regeringen måste storstadsanpassa bullernormerna. Kontoret framhöll att påverkan på statsmakterna även skulle kunna avse ett antal andra exploateringsbegränsande regler.

Exploateringskontoret ser således positivt på att stadens centrala organ agerar för att förstärka stadens förmåga att påverka beslut hos andra organ som har betydelse för staden själv.

Det nu aktuella förslaget från stadsledningskontoret siktar enbart på hur staden ska påverka EU-besluten. Härvidlag anger stadsledningskontoret att en enhetlig och politiskt behandlad linje är avgörande för att staden på ett framgångsrikt sätt ska kunna påverka EU-beslutens utformning. Det anges även vara en förutsättning för att staden ska få genomslag för sina ståndpunkter i samarbetsorganisationerna Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening (SEF) och Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Positionspappret innehåller främst tre principer för hur stadens inställning i enskilda EU-ärenden ska utformas. Målet med positionspappret anges inte vara att slå fast en detaljerad ståndpunkt om all EU-politik som påverkar staden. Syftet

sägs snarare vara att klargöra de centrala principer som ska vara vägledande när staden utarbetar sin inställning till konkreta EU-initiativ. Dessa principer föreslås vara stadsövergripande och gälla för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Positionspappret föreslås gälla för innevarande mandatperiod, och komplettera stadens internationella strategi.

Exploateringskontoret anser att det i första hand får ankomma på stadens centrala organ att ta ställning till de tre principer som föreslås styra stadens EU-arbete och tydligt kommunicera dessa.

Kontoret ser för sin del positivt på förslaget, särskilt vad gäller offentlig upphandling och att EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd. Det får förutsättas att det ligger inom den kommunala kompetensen för staden att, som stadsledningskontoret föreslår, ha uppfattningar om hur stor budget EU bör ha.

Exploateringskontoret vill i sammanhanget nämna att enligt bilagan "Stadens ledning och styrning" till de senaste årens budgetar ska, för att skapa enhetlighet i begrepp och benämningar av styrdokument, framtida styrdokument vara antingen program eller riktlinjer.

Påverkansarbete i praktiken

Exploateringskontoret vill framhålla att för att ett påverkansarbete eller lobbying gentemot olika externa organ ska bli så framgångsrikt som möjligt torde det vara en fördel att bl.a. påverkan kan sättas in i tidigt skede. Dvs. gärna redan innan det föreligger ett mer eller mindre färdigt förslag eller ännu hellre att staden själv agerar som initiativtagare. Detta gäller givetvis både gentemot den nationella nivån och EU-nivån. På den nationella nivån får beslutsgången m.m. anses vara förhållandevis välkänd, transparent och lättillgänglig. När det gäller EU-nivån är det emellertid av flera skäl betydligt svårare att följa hur olika EU-förslag initieras och växer fram. Denna problematik berörs inte direkt i stadsledningskontorets förslag som inte heller närmare tar upp på vilket sätt och i vilken omfattning som nämnder och bolagsstyrelser förväntas agera.

Under rubriken "Hur staden ska arbeta för att få genomslag för sina ståndpunkter" anger stadsledningskontoret tämligen kortfattat bl.a. följande.

Nämnder och bolag ska använda alla kanaler som står till buds för staden för att påverka EU:s beslutsfattare. Exempel är kontakter med ledamöter av det allt mäktigare Europaparlamentet, en strategisk användning av EU-projekt, samt att

anordna seminarier och konferenser på för staden angelägna teman. Det är även viktigt att uppmärksamma Regeringskansliet på stadens uppfattning i EU-frågor. Som Sveriges företrädare i ministerrådet är regeringen och Regeringskansliet Sveriges främsta makthavare på EU-nivå.

Vidare anges att stadens nämnder och bolagsstyrelser ska använda stadens samarbetsorganisationer Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening (SEF) och Sveriges kommuner och landsting (SKL) för att utöva inflytande på EU-politiken.

Exploateringskontoret kan instämma i att nämnder och bolagsstyrelser bör använda alla kanaler som står till buds för att påverka EU:s beslutsfattare, men hur denna påverkan i praktiken ska bedrivas och vara organiserad framgår inte närmare av förslaget.

Exploateringskontoret noterar att förslaget till EU-positionsapper föreslås komplettera den internationella strategi som kommunfullmäktige beslutade om den 15 december 2008. I det sammanhanget fick kommunstyrelsen fullmäktiges uppdrag att samordna stadens internationella arbete. Nämnder och bolagsstyrelser fick att realisera de övergripande målen, inriktningen och riktlinjerna för det internationella arbetet inom sina ansvarsområden.

Enligt 2008 års internationella strategi, som inte funnits med i de årliga budgetarnas förteckning över gällande stadsövergripande styrdokument, har stadens internationella arbete tre arbetsinriktningar: Positionering, Verksamhetsutveckling samt Bevakning och påverkan. Vad gäller den sistnämnda punkten anger strategin bl.a. att det handlar om att bevaka och uppmärksamma för staden viktiga EU-initiativ för att försöka påverka eller förbereda anpassningen till fattade beslut. Ett sätt att tidigt påverka anges vara att t.ex. delta i EU-relaterat policyarbete.

Enligt strategin gäller följande riktlinjer för *bevakning och påverkan*.

- Stockholms stads nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för aktiv bevakning och påverkan av sina respektive EU-policyområden.
- Stockholms stad är aktiv och driver stadens intressen i de organisationer och nätverk som staden utifrån prioriteringarna i detta tjänsteutlåtande väljer att engagera sig i.

Vidare gäller enligt strategin följande *principiella riktlinjer* för hur det internationella arbetet ska bedrivas i nämnder och bolagsstyrelser.

- Det internationella arbetet ska alltid kunna härledas till att det stöder stadens vision om ett Stockholm i världsklass samt kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål och att arbetet leder till konkret nytta för stockholmarna.
- Allt engagemang i det internationella arbetet ska bedrivas professionellt och ändamålsenligt utifrån fullmäktiges inriktningsmål.
- I utvalda internationella organisationer bör staden vara aktiv, driva stadens intressen och sträva efter ledande förtroendeposter.
- Staden ska söka relevanta samarbeten med de internationellt mest framstående i de fall de leder mot måluppfyllelse, t.ex. ledande regioner i Nordamerika och Asien.
- Staden bör arbeta holistiskt, t.ex. genom att aktivt söka samarbeten mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.
- Staden har ingen egen utrikespolitik. Utrikespolitik är ett nationellt ansvar.
- Staden engagerar sig i arbete av biståndskaraktär enbart i de fall då finansiering till fullo sker av annan part, t.ex. SIDA.

Vad gäller stadens *internationella organisation* anger strategin bl.a. att kommunstyrelsen beslutar om stadens uppfattning i stadsövergripande EU-policyfrågor eller i frågor som har påverkan på flera nämnder/bolagsstyrelser verksamhet, medlemskap i stadsövergripande internationella organisationer, internationella avtal (exklusive EU-projekt) och större internationella engagemang. Nämnder och bolagsstyrelser beslutar om stadens uppfattning i EU-policyfrågor som är verksamhetsspecifika samt om medlemskap i verksamhetsspecifika internationella organisationer.

Nämnders och bolagsstyrelser internationella arbete ska enligt strategin ske inom given ekonomisk och verksamhetsmässig ram och ska vara en integrerad del av verksamheten t.ex. genom aktiv omvärldsbevakning, aktiv bevakning och påverkan av relevanta EU-policybeslut och verksamhetsutveckling med hjälp av EU:s fonder och program (t.ex. mellersta Östersjöprogrammet).

Exploateringsnämnden och exploateringskontoret medverkar i några internationella sammanhang. Ledamöter i exploateringsnämnden deltar regelbundet i konferenser anordnade av IFHP (International Federation of Housing and Planning) för internationellt utbyte av kunskap och erfarenhet beträffande bostäder, stadsutveckling och planering.

Flera av Stockholms politiska förtroendemän, förvaltningar, bl.a. exploateringskontoret, och bolag deltar också årligen på MIPIM (Marché International des

Professionnels de L'Immobilier), Europas största fastighets- och investerarmässa som årligen äger rum i Cannes i Frankrike. Stadens deltagande syftar till att marknadsföra Stockholm som etableringsort och att knyta kontakter med investerare. Deltagandet är också en gemensam kraftsamling mellan ett stort antal kommuner och företag i bygg- och fastighetsbranschen i stockholmsregionen.

Stockholms stad är en av grundarna till den ideella föreningen Sweden Green Building Council. Föreningen bildades 2009 och verkar för grönt byggande samt för att utveckla och påverka miljö- och hållbarhetsarbetet i branschen genom att bl.a. vara opinionsbildare och som sådan bidra till att lagstiftningen främjar grönt byggande. Tjänstemän hos exploateringskontoret representerar staden i föreningens styrelse. Den svenska föreningen blev i oktober 2011 medlem i World Green Building Council som representerar hela den globala byggsektorn.

Sedan 2009 har staden också ett samarbetsavtal med Clinton Climate Initiative (CCI) om deltagande i programmet Climate Positive Development Program med projektet Stockholm Royal Seaport. Exploateringskontoret genom Norra Djurgårdsstaden Innovation svarar för detta samarbete.

Vidare har exploateringskontoret på stadsledningskontorets uppmaning utsett en tjänsteman till internationell kontaktperson med vissa samordningsuppgifter främst kopplade till internationella besök, men någon så omfattande och systematisk omvärldsbevakning och påverkan på internationella organ som 2008 års internationella strategi förutsätter har inte utvecklats av exploateringskontoret.

Exploateringskontoret är tveksamt till om de övergripande riktlinjerna i 2008 års internationella strategi och det nu aktuella EU-positionsappret är tillräckliga för att staden ska bli framgångsrik som internationell och EU-lobbyist. Kontoret anser att stadsledningskontorets förslag bör kompletteras med mer konkret information eller riktlinjer om hur stadens omvärldsbevakning, omvärldsanalys och påverkansarbete gentemot EU i praktiken ska utformas och bedrivas. Det gäller både formella aspekter och praktiska/organisatoriska frågor. Exempelvis vilken typ av omvärldsbevakning och påverkan som ska förbehållas den politiska nivån att handha och vilken roll och vilka befogenheter som tjänstemannanivån bör ha. Det handlar också om vilka beslutsrutiner som ska gälla i samband med omvärldsbevakning och påverkansarbete. En annan fråga är vilka resurser som bör avsättas för EU-bevakning och påverkansarbete av olika slag hos både stadens centrala organ och nämnder, förvaltningar och bolag. Därtill kommer den kunskapsuppbyggnad som torde vara nödvändig för dem som ska fungera som EU-bevakare och lobbyister.

Verksamhetsspecifika EU-positionsapper

Stadsledningskontoret föreslår också att berörda nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att utifrån det stadsövergripande EU-positionsappret i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbeta verksamhetsspecifika EU-positionsapper före utgången av 2012.

Om förslaget om verksamhetsspecifika EU-positionsapper ska tolkas så att bolag och nämnder ska utforma och organisera sitt eget EU-påverkansarbete, bör 2008 års internationella strategi och det stadsövergripande EU-positionsappret först kompletteras med mer tydliga förutsättningar och konkret information om hur stadens omvärldsbevakning, omvärldsanalys och påverkansarbete gentemot EU i praktiken ska utformas och bedrivas.

Slut